

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/499/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1209219307
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1209219307.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a JUDr. Magdalény Florekovej, v právnej veci žalobkyne: P. G. U., A. XX. X. XXXX, W. O., O. X, zastúpená JUDr. Janou Zimmermannovou, advokátkou, AK Košice, Trieda KVP 1, proti žalovanému: Generali Poistovňa, a. s., Bratislava, Lamačská cesta 3/A, IČO: 35 709 332, zastúpená SHM PARTNERS, s. r. o., AK Bratislava, Svätoplukova 28, o zaplatenie 26.446,16 € s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 27. 1. 2011, č. k. 10C/219/2009-95, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobkyňa má právo na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 2.000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a ďalej zaplatiť sumu 24.446,16 € v splátkach po 100,- € mesačne, vždy do 21. dňa v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku. Zároveň priznal žalobkyni náhradu trov konania 500,- € a náhradu trov právneho zastúpenia 2.667,34 €; žalovaného napokon zaviazal povinnosťou zaplatiť na účet prvoinštančného súdu súdny poplatok 1.086,76 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa ako vodička motorového vozidla dňa 19. 10. 2005 spôsobila dopravnú nehodu, pri ktorej vodič protiidúceho vozidla P. H. utrpel zranenia, ktorým dňa 5. 11. 2005 podľahol. Sociálna poisťovňa, a. s., pobočka Prešov vyplatila pozostalej vdove L. H. jednorazové odškodnenie (úrazovú dávku) v sume 16.528,85 € a nezaopatreným deťom Q. Y. H. H. každému po 8.264,42 €, spolu vo výške 33.057,16 €. V konaní pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 15C/122/2008 bola žalobkyni uložená povinnosť zo sumy 33.057,16 € nahradiť Sociálnej poisťovni, a. s., sumu zníženú na základe moderačného práva o 20 % v zmysle § 450 Obč. zák., t. j. sumu 26.446,16 €. Žalobkyňa listom zo dňa 11. 12. 2007 požiadala žalovaného o úhradu predmetnej úrazovej dávky v prospech Sociálnej poisťovne, a. s.; žalovaný listom zo dňa 28. 4. 2008 plnenie odmietol. Žalobkyňa v súčasnosti spláca úrazovú dávku Sociálnej poisťovni, a. s. v pravidelných 100,- € mesačných splátkach, splatných vždy k 21. dňu v mesiaci. Žalovaný sa v konaní bráni poukazovaním na znenie ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. (v znení účinnom ku dňu dopravnej nehody), podľa ktorého sa poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nevzťahovalo na poskytnutie náhrady dávok vyplatených Sociálnou poisťovňou v zmysle § 94 zákona č. 461/2003 Z. z., t. j. na náhradu vyplateného jednorazového odškodnenia (úrazových dávok). Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa na náhradu týchto dávok vzťahuje až od 1. 4. 2007, kedy bolo novelizované ust. § 4 zákona č. 381/2001

Z. z. (zákonom č. 110/2007 Z. z.). Poukazoval aj na znenie ust. § 28c ods. 6 zákona, podľa ktorého právne vzťahy vzniknuté z poistenia zodpovednosti pred 1. 4. 2007 zostávajú nedotknuté.

3. Vykonaným dokazovaním prvoinštančný súd zistil, že Sociálna poisťovňa, a. s., na základe výzvy č. 43/2007 zo dňa 22. 11. 2007 žalobkyňu požiadala v zmysle § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení o náhradu vyplatených dávok pozostalým v celkovej výške 1.276.921,- Sk, z toho na nemocenskom 3.002,- Sk, úrazovom príplatku 3.684,- Sk, jednorazovom odškodnení 995.896,- Sk, nákladov pohrebu 21.901,- Sk, vdovskom dôchodku 114.632,- Sk a sirotskom dôchodku 137.806,- Sk, keď jednorazové odškodnenie bolo pozostalým vyplatené Sociálnou poisťovňou, a. s., dňa 15. 12. 2006. Na výzvu žalobkyne zo dňa 11. 12. 2007 adresovanú žalovanému, aby plnil v prospech Sociálnej poisťovne, a. s., v zmysle uzatvoreného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, žalovaný nahradil z poistenia zodpovednosti sumu 281.025,- Sk (t. j. nemocenské, úrazový príplatok, vdovský a sirotsky dôchodok a pohrebné); náhradu jednorazového odškodnenia pozostalých v sume 995.896,- Sk nahradiť odmietol. Motorové vozidlo Š. E., ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená, bolo poistené u žalovaného na základe Zmluvy č. XXX-XXXXX-XX zo dňa 16. 12. 2004.

4. Prvoinštančný súd po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 788 ods. 1, § 797 ods. 2, § 822 Obč. zák., ďalej ust. § 1, § 2 písm. h/, i/, § 3, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. (§ 4 ods. 2 v znení platnom jednak do 1. 4. 2007, ako aj od 1. 4. 2007), tiež § 4 ods. 3 zák. č. 381/2001 Z. z. (v znení platnom od 1. 4. 2007) a dospel k nasledovným záverom. V prejednávanej veci riešil vyplatenie poistného plnenia v podobe jednorazových dávok, ktoré boli Sociálnou poisťovňou, a. s., poskytnuté pozostalej vdove a dvom deťom zomrelého P. H., na základe § 13 ods. 3 písm. e/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Úrazová dávka bola do zákona č. 381/2001 Z. z. zavedená až novelou vykonanou zákonom č. 110/2007 Z. z., účinnou od 1. 4. 2007, pričom v zákone o sociálnom poistení (zákon č. 461/2003 Z. z.) bola zavedená už od 1. 1. 2004. Z hľadiska právneho posúdenia veci považoval súd prvej inštancie za významné vymedzenie pojmov škodová udalosť a poistná udalosť. Pojem škodová udalosť vymedzil ako skutočnosť, ktorá môže byť dôvodom vzniku práva poškodeného na náhradu škody, vo vzťahu k predmetnej právnej veci za škodovú udalosť považoval dopravnú nehodu, ktorú zavinila žalobkyňa dňa 19. 10. 2005. Pojem poistnej udalosti vymedzil tak, že ňou je vznik povinnosti poisťovateľa nahradiť škodu, ktorá povinnosť vznikne v prípade splnenia podmienok: a/ porušenie právnej povinnosti poisteným, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením právnej povinnosti a napokon d/ uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným. Z hľadiska časového sledu je uplatnenie nároku poškodeného voči škodcovi (poistenému) alebo poisťovateľovi poslednou podmienkou vzniku záväzku poisťovateľa k jej náhrade výnimkou z pravidla, že poistná udalosť je uplatnenie nároku na náhradu škody je prípad, kedy o nároku poškodeného o náhradu škody rozhoduje súd. V tomto prípade poistná udalosť nastáva až dňom, keď rozhodnutie súdu o povinnosti nahradiť škodu nadobudne právoplatnosť. Z hľadiska vymedzenia poistnej udalosti má popri škodovej udalosti význam vznik škody u poškodeného, pretože až týmto okamihom vznikne poškodenému právo na náhradu škody a tým aj povinnosť poisteného, resp. poisťovateľa, škodu nahradiť. Poškodený môže škodu uplatniť až vtedy, keď sa dozvie o osobe škodcu a o rozsahu škody. Splnenie týchto podmienok zakladá počiatok behu premičacej doby na náhradu škody. Uplatnenie nároku poškodeným je dôležitou skutočnosťou pre splatnosť náhrady škody a tým aj poistného plnenia. Samotná škoda pritom môže vzniknúť aj postupne v príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou. Uplatnenie nároku na náhradu škody je však dôležitou podmienkou, ktorá určuje vznik poistnej udalosti, pretože bez uplatnenia nároku škodca (poistený) nemá vedomosť o tom, či škoda vznikla a v akej výške. Časové rozlíšenie vzniku poistnej udalosti je dôležité v nadväznosti na premičanie práv na plnenie z poistenia. Tie sa podľa § 104 a § 101 Obč. zák. premičia za 4 roky po vzniku poistnej udalosti. Iným spôsobom sa však premičí samotný nárok poškodeného na náhradu škody proti škodcovi (poistenému) - a to podľa § 106 Obč. zák.

5. Súd prvej inštancie vychádzajúc z uvedených predpokladov a z vykonaného dokazovania uzavrel, že vznikom poistnej udalosti v prejednávanej právnej veci by bola výzva Sociálnej poisťovne, a. s., zo dňa 22. 11. 2007 adresovaná poistenej žalobkyňi v tom prípade, ak by rozsah náhrady škody nebol predmetom súdneho sporu vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/122/2008, v ktorom bol žalovaný vedľajším účastníkom. Rozsudok sp. zn. 15C/122/2008 nadobudol právoplatnosť dňom 25. 2. 2009, ktorý deň je považovaný za vznik povinnosti žalovaného plniť (vznik poistnej udalosti). Až týmto okamihom boli naplnené všetky podmienky dôležité pre uplatnenie práv na plnenie z poistenia. Prvoinštančný súd sa teda nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že ak by sa za vznik poistnej

udalosti považovala výzva poškodeného, teoreticky by nemuselo prísť k začiatku plynutia premlčania na uplatnenie práva na plnenie z poistenia, resp. že poškodený by si mohol uplatniť škodu aj po 50 rokoch po vzniku škody - takému konaniu poškodeného bráni právna úprava premlčania podľa § 106 Obč. zák., žalovaný tak bol povinný poskytnúť žalovanej poistné plnenie podľa právnej úpravy účinnej až od 1. 4. 2007, nakoľko poistná udalosť nastala v čase jej pôsobnosti a škodová udalosť nastala v čase platne uzavretej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

6. Rozhodnutie o trovách konania oprel súd prvej inštancie o § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešnej žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania, spočívajúcu jednak v zaplatenom súdnom poplatku za návrh v sume 500,- € a v trovách právneho zastúpenia vo výške celkom 2.667,34 €. Trovy právneho zastúpenia spočívajú v 4 úkonoch právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu, účasť na pojednávaní dňa 25. 5. 2010 a účasť na pojednávaní dňa 28. 10. 2010 v sume 419,94 € za jeden úkon; ďalej režijný paušál 2 x 6,95 € a 2 x 7,21 € a z cestovných náhrad za cestu Košice - Bratislava a späť (410 km x 2) vykonanej vozidlom C. P. B.: O. XXX B., pri spotrebe 8,7 l/100 km, cena benzínu 1,25 €/l, za pojednávanie dňa 25. 5. 2010 v sume 89,17 € a za pojednávanie dňa 28. 10. 2010 v sume 89,17 €, spolu 178,34 €; amortizácia vozidla pri 0,183 €/km na pojednávanie 25. 5. 2010 v sume 150,06 €, na pojednávanie dňa 28. 10. 2010 v sume 150,06 €, spolu 300,12 €. Napokon priznal právnej zástupkyňi žalobkyne aj náhradu za stratu času pri ceste Košice - Bratislava a späť za každú aj začatú polhodinu (10 polhodín x 2 = 20 polhodín, pri 12,02 € za 1 polhodinu = 240,40 €/1 pojednávanie x 2 = 480,80 € (podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z., § 11 ods. 1, § 15, § 17 a zákona č.283/2002 Z. z. o cestovných náhradách).

7. Uvedený rozsudok napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, domáhajúc sa jeho zmeny a zamietnutia návrhu žalobkyne; žalovaný tiež žiadal priznať mu náhradu trov konania. Pre prípad, že odvolací súd potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie, navrhol pripustiť voči jeho rozhodnutiu dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Za právnu otázku zásadného významu považoval právne posúdenie skutočnosti, či pre určenie rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu (teda či sa uzavreté poistenie vzťahuje na povinnosť poisteného nahradiť vzniknutú škodu) je rozhodný časový okamih udalosti, ktorá je prvotnou príčinou vzniku škody (škodová udalosť) alebo až časový okamih uplatnenia náhrady škody voči poisťovateľovi.

8. Žalovaný súhlasil s vymedzením pojmu škodová udalosť prvoinštančným súdom a s jeho záverom, že škodovou udalosťou bola dopravná nehoda zo dňa 19. 10. 2005. Námietky však mal k vymedzeniu pojmu poistná udalosť, keď podmienky potrebné na vznik povinnosti poisťovateľa nahradiť za poisteného škodu uvádzané v napadnutom rozsudku považoval za neúplné - chýba v ňom podmienka, že poistné krytie uzavretého poistenia za škodu sa musí vzťahovať na vzniknutú škodu. Uzavretie poistenia zodpovednosti za škodu medzi poisťovateľom a poisteným ako budúcim škodcom neznamena, že poisťovateľ je povinný nahradiť za poisteného akúkoľvek poisteným spôsobenú škodu, ale len takú škodu, na ktorú sa vzťahuje uzavreté poistenie, a to pokiaľ ide o právny základ vzniknutej škody tak aj o výšku vzniknutej škody. Rovnako je potrebné posúdiť, či škodca ako poistený v okamihu jeho škodového konania alebo neskôr neporušil povinnosť vyplývajúcu mu z poistnej zmluvy, ktorá by mala za následok právo poisťovateľa odmietnuť za poisteného nahradiť škodu vzniknutú poškodenému. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku mal žalovaný za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní posudzoval aj splnenie vyššie uvedenej podmienky, aj keď túto výslovne vo svojom výpočte posudzovaných podmienok pre vznik povinnosti poisťovateľa nahradiť spôsobenú škodu pri vymedzení pojmu poistná udalosť neuviedol.

9. Žalovaný však zásadne nesúhlasil s ustálením časového okamihu, ku ktorému je potrebné posúdiť splnenie predmetnej podmienky pre vznik povinnosti poisťovateľa nahradiť spôsobenú škodu, teda časový okamih, ku ktorému je potrebné posúdiť rozsah poistného krytia na základe uzavretej poistnej zmluvy. Súd za tento považoval až uplatnenie práva poškodeného na náhradu škody voči žalobkyni ako škodcovi, resp. až deň právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým bola žalobkyni ako škodcovi uložená povinnosť nahradiť škodu poškodenému. Podľa názoru žalovaného pre určenie rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu je potrebné tento rozsah posudzovať v časový okamih vzniku škodovej udalosti, teda v časový okamih vzniku udalosti, ktorá bola prvotnou príčinou vzniku škody. Pre posúdenie otázky rozsahu poistného krytia - t. j. či sa uzavreté poistenie vzťahuje na vzniknutú škodu - nie je podstatný časový okamih vzniku samotnej škody, teda či škoda vznikla súčasne so vznikom škodovej udalosti alebo neskôr.

10. Akceptovanie záveru prvoinštančného súdu o určení časového okamihu uplatnenia náhrady škody poškodeným voči škodcovi ako rozhodného časového okamihu pre posúdenie rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu by v praxi spôsobovala vznik neakceptovateľných situácií:

- Ak by v čase od vzniku škodovej udalosti do uplatnenia náhrady škody poškodeným voči škodcovi došlo k zániku poistenia zodpovednosti za škodu, škodca ako poškodený by musel sám nahradiť škodu poškodenému. V zmysle záveru súdu by totiž rozsah poistného krytia bol posudzovaný až v čase uplatnenia náhrady škody voči škodcovi, t. j. po zániku poistenia, teda rozsah poistenia by bol nulový, a to napriek tomu, že v čase vzniku škodovej udalosti by sa rozsah poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu na daný prípad vzťahoval;

- Ak by poistený ako škodca spôsobil vznik škodovej udalosti, t. j. vznik škody poškodenému a rozsah poistného krytia by sa na vzniknutú škodu nevzťahoval, škodca by mohol až do okamihu uplatnenia náhrady škody poškodeným uzavrieť s poisťovateľom dohodu o rozšírení poistného krytia aj na škodu, ktorú už škodca spôsobil poškodenému. V zmysle záveru súdu by totiž rozsah poistného krytia bol posudzovaný až v čase uplatnenia náhrady škody voči škodcovi, teda v čase po rozšírení poistného krytia; podľa záveru súdu by sa potom uzavreté poistenie vzťahovalo aj na vzniknutú škodu, hoci rozsah poistného krytia sa v čase vzniku škodovej udalosti na daný prípad nevzťahoval.

11. Obe popísané situácie by však predstavovali neprijateľný a nespravodlivý stav jednak na strane poisteného - v prvom prípade, a jednak na strane poisťovateľa - v druhom prípade. Prvoinštančný súd tak nesprávne posúdil určenie časového okamihu rozhodného pre vymedzenie rozsahu poistného krytia uzavretého poistenia zodpovednosti za škodu ako jednej z podmienok pre vznik povinnosti žalovaného ako poisťovateľa poskytnúť za žalobkyňu ako škodcu náhradu škody poškodenému. V prípade akéhokoľvek poistenia zodpovednosti za škodu je potrebné posudzovať rozsah poistného krytia na základe uzavretej poistnej zmluvy v časovom okamihu vzniku škodovej udalosti. Nie je rozhodné, či sa neskôr rozsah uzavretého poistenia zmenil, teda či by sa uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu vzťahovalo alebo nevzťahovalo na rovnakú škodovú udalosť v neskoršom časovom období, napr. v čase uplatnenia náhrady škody poškodeným voči škodcovi. V súdnej právnej veci je preto nutné posudzovať rozsah poistného krytia uzavretého poistenia zodpovednosti za škodu ku dňu vzniku škodovej udalosti, t. j. k 19. 10. 2005. K uvedenému dňu sa uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu nevzťahovalo na škodu spôsobenú žalobkyňou ako škodcom Sociálnej poisťovni, a. s. ako poškodenému, v podobe škody predstavujúcej vyplatenie úrazovej dávky (jednorazového odškodnenia). Prvoinštančný súd teda nesprávne právne posúdil predovšetkým výklad a aplikáciu ust. § 2 písm. i/ a § 4 zákona č. 381/2001 Z. z., ako aj posúdenie časového okamihu rozhodného na vymedzenie rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu.

12. Na odvolanie žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa tak, že navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasila s názorom žalovaného, že pre určenie rozsahu poistného krytia je potrebné tento rozsah posudzovať v časovom okamihu vzniku škodovej udalosti a nie v časovom okamihu vzniku poistnej udalosti. Poukazovala na to, že právne vzťahy vzniknuté zo škodovej udalosti majú odlišný obsah práv a povinností ako právne vzťahy vzniknuté z poistnej udalosti. Škodová udalosť a poistná udalosť sú dva samostatné právne vzťahy s odlišným obsahom práv a povinností a s odlišnými podmienkami vzniku práva povinností. Žalovaný opomína, že v prípade poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sú právne vzťahy osobitne upravené a to zákonom č. 381/2001 Z. z. Dňa 19. 10. 2005 došlo v prejednávanej veci ku škodovej udalosti, a to dopravnej nehode. Poisťovateľom osobného motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda bol žalovaný, na základe uzavretej poistnej zmluvy. Poisteným bola žalobkyňa, ktorá dopravnú nehodu spôsobila, čím zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V čase škodovej udalosti žalobkyňa nemala vedomosť o škode. Po doručení výzvy Sociálnej poisťovne č. 43/2007 zo dňa 22. 11. 2007 žalobkyňa sa žalobkyňa dozvedela o výške škody (úrazovej dávke - jednorazovom odškodnení pre manželku a deti zomrelého poškodeného); listom zo dňa 11. 12. 2007 žalobkyňa vyzvala žalovaného na náhradu škody (vrátane jednorazového odškodného) v prospech Sociálnej poisťovne, čím došlo aj u poisťovateľa (nielen u žalobkyne) k vedomosti o škode a tak k vzniku poistnej udalosti. Nie každá škodová udalosť vyvolá aj poistnú udalosť, t. j. vznik povinnosti poisťovateľa nahradiť škodu.

13. Žalobkyňa ďalej argumentovala tým, že právny vzťah, prejednávaný v danom spore, je podradený osobitnému zákonu (zák. č. 381/2001 Z. z.), ktorý je lex specialis k Občianskemu zákonníku. Ide o právny vzťah, ktorý je striktné regulovaný zákonom a teda poisťovateľ nemôže poskytnúť poisťné krytie poistených rizík (rozsah zodpovednosti podľa § 4 cit. zákona) v menšom rozsahu než to ustanovuje tento zákon, v čom sa prejavuje striktná zákonnosť tohto typu poistenia. Pri prijatí zákona č. 381/2001 Z. z. bolo úmyslom zákonodarcu liberalizovať trh s poistením motorových vozidiel, avšak nie v časti poisťného krytia, ale iba v časti výšky poisťného, a tak voľby poisťovateľa. Ak dôjde k zmene zákona a tým aj k zmene poisťného krytia počas trvania poisťného vzťahu, nie je potrebné meniť poisťnú zmluvu dohodou oboch účastníkov poisťného vzťahu (podpisom novej poisťnej zmluvy), ale zmenou zákona dochádza k zmene obsahu už uzavretej poisťnej zmluvy. Pokiaľ by tento princíp neplatil, potom by to znamenalo, že ak by počas účinnosti uzavretej poisťnej zmluvy došlo k zmene poisťného krytia (rozsahu zodpovednosti § 4) stanoveného zákonom, potom by poistení prevádzkovatelia motorových vozidiel boli nútení vypovedať účinné poisťné zmluvy a uzavrieť nové poisťné zmluvy, aj s novozavedeným poisťným krytím. Tento stav by bol však absurdný, nakoľko by v poistení motorových vozidiel prestali existovať zákonné garancie rozsahu zodpovednosti za spôsobenú škodu. Podporne žalobkyňa uviedla, že v právnom systéme existuje zákonné poistenie napr. v systéme sociálneho poistenia, či zdravotného poistenia, pričom v oboch týchto typoch poistenia znamená zmena zákona zároveň aj zmenu poisťných podmienok (napr. aj výšku poisťného krytia - napr. rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti) odo dňa účinnosti tejto zákonnej zmeny, bez ohľadu na to, kedy a za účinnosti akého znenia zákona poisťný vzťah vznikol. V prejednávanej právnej veci odo dňa 1. 4. 2007 bola účinná novela č. 110/2007 Z. z., ktorou sa do zákona č. 381/2001 Z. z., a to do jej ust. § 4 vnieslo aj poisťné krytie za vyplatené dávky z úrazového poistenia, t. j. dávky vyplatené Sociálnou poisťovňou, ako jednorazové odškodnenie pre manželku a nezaopatrené deti podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Zmenou zákona tak došlo k zmene poisťného krytia aj v prípade už uzavretej poisťnej zmluvy. K právnomu vzťahu z poisťnej udalosti (k dôvodu vzniku poisťovateľa plniť) došlo až po účinnosti tejto zmeny zákona, poisťovateľ je preto povinný plniť v rozsahu poisťného krytia platného a účinného v čase vzniku poisťnej udalosti. Zároveň si žalobkyňa uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

14. Na základe odvolania žalovaného odvolací súd svojím rozsudkom zo dňa 17. januára 2013 č. k. 9Co/146/2011-136 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny (podľa vtedy účinného § 219 ods. 1 a 2 O. s. p.), uložil žalovanému nahradiť žalobkyni trovy konania. Zároveň odvolací súd pripustil dovolanie.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací na základe dovolania žalovaného rozsudok Krajského súdu zo dňa 17. januára 2013 č. k. 9Co/146/2011-136 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd uviedol, že pokiaľ je nezrozumiteľne stanovená dovolacia otázka, nie sú dostatočne jasne určené medze dovolacieho prieskumu a dovolací súd v dôsledku toho ani nemá možnosť posúdiť, či dovolateľom namietaná nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom sa týka tej právnej otázky, so zreteľom na ktorú bolo dovolanie pripustené. Odvolací súd pripustil v danej veci dovolanie na riešenie dovolacej otázky „vznik práva na poisťné plnenie z časového hľadiska vo vzťahu k zmene poisťného krytia v dôsledku zmeny zákona“. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo znenie otázky neurčité a nezrozumiteľné. Dovolací súd nie je povolaný, aby vlastnou interpretáciou objasňoval význam odvolacím súdom nastolenej dovolacej otázky. Nie je zrejmé, či znenie samotnej otázky smeruje k vyriešeniu problému, „či pre určenie rozsahu poisťného krytia poistenie zodpovednosti za škodu (teda či sa uzavreté poistenie vzťahuje na povinnosť poisteného nahradiť vzniknutú škodu) je rozhodný časový okamih udalosti, ktorá je prvotnou príčinou vzniku škody (škodová udalosť) alebo až časový okamih uplatnenia náhrady škody voči poisťovateľovi“ tak, ako to vymedzil žalovaný vo svojej dovolacej otázke, a ktorú aj riešil odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia.

16. Po právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu sa k odvolaciemu konaniu vyjadrila žalobkyňa, ktorá naďalej žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave to dňa 24. 11. 2014 sp. zn. 6Co/247/2014 a početnú európsku judikatúru v tejto veci zásadného významu, najmä na rozsudok ESD sp. zn. C 22/12 vo veci M. I. F. Y. X.. Mala za to, že slovenské právo umožňuje poškodeným požadovať vyplatenie jednorazového odškodnenia, ktorým je zabezpečené je zabezpečenie odškodnenia ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody, pričom takáto náhrada musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia a to aj v prípade, ak zákon č. 81/2001 Z. z. v platnom znení vo svojom § 4 takéto poisťné krytie neupravoval.

17. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, ktorý naďalej žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh zamietne. Žalovaný zotrval na svojej doterajšej právnej argumentácii, ako aj na tvrdení, že rozhodnutie závisí od posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu zatiaľ nebola riešená. Uvedenou právnou otázkou je posúdenie skutočnosti či pre určenie rozsahu poistného krytia poistenie zodpovednosti za škodu (teda či sa uzavreté poistenie vzťahuje na povinnosť poisteného nahradiť vzniknutú škodu) je rozhodný časový okamih udalosti, ktorá je prvotnou príčinou vzniku škody (škodová udalosť) alebo až časový okamih uplatnenia náhrady škody voči poisťovateľovi. V konaní Súdneho dvora Európskej únie vo veci M. išlo o posúdenie otázky, či náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej fyzickej osobe v dôsledku dopravnej nehody má byť poskytnutá z povinného zmluvného poistenia napriek tomu, že rozsah poistného krytia uvedeného typu poistenia nezahŕňa náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej pri dopravnej nehode. Z uvedeného rozhodnutia však nevyplýva, že z povinného zmluvného poistenia musí byť odškodnená akákoľvek škoda či ujma vzniknutá pri dopravnej nehode.

18. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. 7. 2016 (ďalej len „CSP“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

19. Po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie CSP preskúmal a prejednal vec v zmysle § 379, 380 ods. 1 C. s. p. v napadnutom (t. j. v celom) rozsahu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

20. Podľa § 13 ods. 3 písm. e/ zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení z úrazového poistenia sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytujú úrazové dávky, a to jednorazové odškodnenie.

21. Podľa § 94 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.

22. Podľa § 238 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania.

23. Podľa § 797 ods. 2 Obč. zák. právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť).

24. Podľa § 822 Obč. zák. z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

25. Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. (v znení účinnom do dňa 1. 4. 2007) poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a/ škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ako aj škody vzniknutej úhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia,

b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c/ účelne vynaložených nákladov, spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm.

a/, b/ a d/,

d/ ušlého zisku.

26. Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 381/2001 Z. z. (v znení účinnom do 1. 4. 2007) poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona (v znení účinnom od 1. 4. 2007) poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a/ škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a/, b/ a d/, ak poisťovateľ nesplnil povinnosti v § 11 ods. 5 písm. a/ alebo písm. b/ alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d/ ušlého zisku.

28. Podľa § 4 ods. 3 cit. zák. (v znení účinnom od 1. 4. 2007) poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

29. V prípade povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je poistnou udalosťou vznik povinnosti poisťovateľa (alebo SKP) nahradiť vzniknutú škodu (§ 2 písm. i/ zák. č. 381/2001 Z. z.). Poistnú udalosť nemožno stotožňovať so škodovou udalosťou; pod škodovou udalosťou treba rozumieť akúkoľvek náhodnú udalosť, ktorá vedie ku vzniku škody (§ 2 písm. h/ zák. č. 381/2001 Z. z.). Nie každá škodová udalosť je ale zároveň aj poistnou udalosťou, škodová udalosť je pojem širší ako poistná udalosť. Vymedzenie poistnej udalosti sa pri jednotlivých druhoch poistenia zodpovednosti za škody líši. Poistnou udalosťou môže byť tzv. škodová udalosť, okamih vzniku povinnosti poisteného nahradiť škodu, príp. môže byť stanovený aj iný spôsob určenia. Na určenie, čo je v konkrétnom prípade poistnou udalosťou, je potrebné vychádzať z poistných podmienok, príp. poistnej zmluvy, alebo z osobitného právneho predpisu (napr. zák. č. 381/2001 Z. z.). Spôsobenie škody poisteným znamená súčasne realizáciu dvoch štádií poistnej udalosti: 1/ škodová udalosť a 2/ vznik škody (príčinná súvislosť medzi nimi). Avšak z hľadiska právneho vzťahu medzi poisteným škodcom (žalobkyňou) a poisťovateľom (žalovaným) je právne relevantné až uplatnenie nároku poškodeného (Sociálnej poisťovne) voči poistenému škodcovi (žalobkyni), pretože až vtedy vznikne u poisteného majetková potreba, aby poisťovateľ uspokojil zaňho nárok poškodeného.

30. V danom prípade Sociálna poisťovňa vyzvala žalobkyňu na náhradu škody výzvou - listom zo dňa 22. 11. 2007. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o tom, že v súdnej právnej veci nemožno túto výzvu ešte považovať za okolnosť, ktorá z hľadiska časovej postupnosti zavýšila vznik poistnej udalosti, nakoľko rozsah plnenia (výška spôsobenej škody) sa stala predmetom súdneho sporu vedeného pod sp. zn. 15C/122/2008 pred Okresným súdom Košice I. Až právoplatnosťou rozsudku v právnej veci vedenej pod sp. zn. 15C/122/2008, t. j. dňom 25. 2. 2009, vznikla povinnosť žalovaného ako poisťovateľa plniť, t. j. uvedený deň je nutné považovať za vznik poistnej udalosti, a až vtedy vzniklo poistenej žalobkyni právo, aby poisťovateľ (žalovaný) za ňu nahradil škodu poškodenému (Sociálnej poisťovni), v zmysle ust. § 822 Obč. zák., včítane úhrady jednorazového odškodnenia, nakoľko k uvedenému dňu platné znenie zákona č. 381/2001 Z. z. v ust. § 4 ods. 2 a ods. 3 (znenie účinné od 1. 4. 2007) zahŕňalo do poistného krytia aj spomínané úrazové dávky (t. j. aj jednorazové odškodnenie).

31. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že prvoinštančný súd vzhľadom na vykonané dokazovanie zistil skutkový stav veci v zmysle ust. § 215 CSP. Vec tiež správne právne posúdil, keď na danú právnu vec aplikoval citované zákonné ustanovenia. Prvoinštančný súd svoje rozhodnutie tiež náležitým spôsobom odôvodnil, tak, ako to má na mysli ust. § 220 ods. 2 CSP. V odôvodnení svojho rozsudku sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými okolnosťami, na ktorých založil svoje rozhodnutie a ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné. Odvolací súd sa s právnymi závermi prvoinštančného súdu v plnom rozsahu stotožňuje a na tieto poukazuje.

32. Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a to aj v časti výroku o trovách konania a výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť na účet súdu súdny poplatok, v ktorých prvoinštančný súd rovnako nepochybil.

33. Žalovaný vo svojom odvolaní pre prípad, že odvolací súd potvrdí napadnutý rozsudok, žiadal, aby odvolací súd pripustil voči svojmu rozhodnutiu dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Žalovaný teda žiadal, aby odvolací súd rozhodol v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p.

34. S poukazom na vyššie citovaný § 470 ods. 1 CSP platí tento zákon, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. 7. 2016, aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, zákonodarca teda ustanovil tzv. okamžitú aplikabilitu Civilného sporového poriadku i na už prebiehajúce konania.

35. Prípustnosť dovolania je v Civilnom sporovom poriadku upravená zásadne odlišne od právnej úpravy v Občianskom súdom poriadku účinnom do 30. 6. 2016. V § 419 a nasl. CSP sú vymedzené podmienky, za splnenia ktorých je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Civilný sporový poriadok neumožňuje odvolaciemu súdu rozhodnúť o prípustnosti dovolania proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku tak, ako to bolo ustanovené § 238 ods. 3 O. s. p. Odvolací súd preto nemohol rozhodnúť o žiadosti žalovaného, keď prípustnosť dovolania proti tomuto rozsudku sa riadi výlučne kritériami uvedenými v § 419 a nasl. CSP.

36. Nakoľko inštitút pripustenia dovolania podľa 238 ods. 3 O. s. p. nemá ekvivalent v Civilnom sporovom poriadku, odvolací súd sa nevysporiadal ani dôvodmi uvedenými v zrušujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

37. O náhrade trov odvolacieho konania a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalovaného nevyhovел a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mala žalobkyňa v odvolacom a dovolacom konaní plný úspech a vznikol jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keď o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).